

maatschappijwetenschappen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Nederland fietsland

1 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een uitleg dat in het gebruik van de fiets door Nederlanders een verhoudingsvraagstuk te herkennen is, met gebruik van de omschrijving van het hoofdconcept verhouding 1
- de constatering dat er voor wat betreft het gebruik van de fiets in Nederland relatief weinig/minder vorm wordt gegeven aan statusverschillen, met gebruik van tekst 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Dat in Nederland de fiets niet alleen door armen en kanslozen wordt gebruikt, maar ook door mensen met een hoge positie, zoals de minister-president en de koning, is een voorbeeld van de wijze waarop mensen in Nederland zich tot elkaar verhouden. Hoe in de Nederlandse samenleving vorm wordt gegeven aan sociale verschillen is onderdeel van het hoofdconcept verhouding 1
- Dat in Nederland door alle klassen gebruik wordt gemaakt van de fiets, lijkt erop te duiden dat in Nederland wat betreft het gebruik van de fiets in mindere mate vorm wordt gegeven aan statusverschillen dan in (sommige) andere landen, waar op fietsen wordt neergekeken als een vervoermiddel dat slechts goed is voor de armen en kanslozen (r. 19-23) 1

2 maximumscore 2

- Uit de inleiding bij de vraag blijkt dat fietsen een tweede natuur is geworden, mensen niet zouden weten hoe het anders moet / dat fietsen vanzelfsprekend is geworden 1
- Nederlanders hebben het fietsen dus verinnerlijkt / zich het fietsen zo eigengemaakt dat het vanzelfsprekend wordt. Nederlanders hebben het fietsen dus geïnternaliseerd 1

3 maximumscore 1

de verzuilde samenleving

Opmerking

Het antwoord 'verzuiling' mag ook goed gerekend worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

- Het probleem van de verkeersonveiligheid in de wijken voldeed ook aan de voorwaarde dat de situatie als ongewenst wordt ervaren door groepen mensen 1
- Dit blijkt uit tekst 1 omdat in tekst 1 staat dat een groeiend aantal mensen begon te protesteren tegen auto's die hun woonwijken overnamen en de leefbaarheid en veiligheid aantastten (r. 40-44) 1

of

- Het probleem van de verkeersonveiligheid in de wijken voldeed ook aan de voorwaarde dat de negatief beoordeelde situatie hevige emoties oproept 1
- Dit blijkt uit tekst 1 omdat in tekst 1 staat dat mensen soms zelfs letterlijk op de vuist gingen met automobilisten die hun straat binnenreden terwijl ze schreeuwden: 'Hé, mijn kinderen moeten veilig buiten kunnen spelen!' (r. 44-49) 1

5 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een uitleg waaruit blijkt dat traffic engineering een voorbeeld van een gerationaliseerde aanpak is, met een toepassing van het kernconcept rationalisering 1
- informatie uit tekst 2 over traffic engineering waaruit blijkt dat er sprake is van een gerationaliseerde aanpak 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Met de invoering van traffic engineering gingen verkeerskundigen tellen in het verkeer en maakten zij op basis van de cijfers modellen (r. 9-11) 1
- Het tellen en maken van modellen van de verkeerssituatie om de verkeersveiligheid te verbeteren, duidt op het ordenen en systematiseren van de werkelijkheid om haar beheersbaar te maken. Dus is in traffic engineering een gerationaliseerde aanpak te herkennen 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

een redenering dat er tussen mensen die behoren tot verschillende soorten fietsers sprake kan zijn van een conflict, met:

- het noemen van twee soorten fietsers die met elkaar strijdige 'fietsdoelen' hebben met een omschrijving van hun 'fietsdoelen' 1
- een uitleg dat, om die doelen te kunnen bereiken, die twee soorten fietsers elkaar tegenwerken 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Uit tekst 3 blijkt dat recreatieve fietsers klagen over het snelheidsverschil met racefietsers en racefietsers naast elkaar rijdende fietsers storend vinden. Recreatieve fietsers rijden vaak naast elkaar, bijvoorbeeld met als doel gezelligheid / dat ze met elkaar willen praten. Racefietsers hebben als doel snel te fietsen 1
- Door naast elkaar te fietsen, werken recreatieve fietsers racefietsers tegen, omdat het lastiger is om snel te fietsen als mensen naast elkaar fietsen. Racefietsers op hun beurt kunnen de recreatieve fietsers weer tegenwerken omdat zij door het snelle inhalen en schreeuwen het plezier en ontspannen naast elkaar fietsen kunnen verstoren. Er is dan dus sprake van een conflict 1

7 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- het noemen van het kernconcept samenwerking en informatie uit tekst 4 waaruit het kernconcept samenwerking blijkt 1
- een uitleg dat in deze informatie uit tekst 4 het kernconcept samenwerking te herkennen is, met de toepassing van het kernconcept samenwerking 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Uit tekst 4 blijkt dat mensen met elkaar contact maken en op (elkaar) letten. Ze doen niet zomaar wat, ze kijken en handelen pas daarna. Hierin is het kernconcept samenwerking te herkennen 1
- De verkeersgebruikers stemmen immers hun handelen op elkaar af met veiligheid als gemeenschappelijk doel 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een redenering wat het verband is tussen het op grote schaal toepassen van Shared Space in de openbare ruimte en de mate van binding in de samenleving, met gebruik van de omschrijving van het hoofdconcept binding 1
- een redenering dat het op grote schaal toepassen van Shared Space de sociale cohesie kan bevorderen, met gebruik van de omschrijving van het kernconcept sociale cohesie 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Mensen gaan, als ze gebruikmaken van Shared Space, een relatie met elkaar aan en zijn van elkaar afhankelijk voor hun eigen en andermans veiligheid. De afhankelijkheid tussen mensen neemt toe. Shared Space kan zo de bindingen in de samenleving versterken 1
- Deze afhankelijkheid van elkaar kan leiden tot een groter gevoel van verantwoordelijkheid voor elkaars welzijn en kan het gevoel een groep te zijn, lid te zijn van een gemeenschap, vergroten, doordat mensen contact met elkaar maken en in gezamenlijkheid tot oplossingen komen. Er is dan sprake van sterkere sociale cohesie 1

Opgave 2 Aanpak Top600

9 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

- rechtshandhaving, met een voorbeeld uit tekst 5 1
- ondersteuning en hulpverlening, met een voorbeeld uit tekst 5 1
- beperken van de gelegenheid tot criminaliteit, met een voorbeeld uit tekst 5 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- rechtshandhaving: daders sneller voor de rechter brengen (pijler 1) 1
- ondersteuning en hulpverlening: (op de persoon toegesneden) zorg en begeleiding (pijler 2) 1
- beperken van de gelegenheid tot criminaliteit: meer intensieve politiecontroles (pijler 1) 1

Opmerking

Voor alleen drie juiste overheidsstrategieën, zonder juiste voorbeelden uit tekst 5, mag 1 scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een kenmerk van de klassieke school dat te herkennen is in de Aanpak Top600 1
- een voorbeeld uit tekst 5 van dit kenmerk 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een kenmerk van de klassieke school is dat de nadruk ligt op vergelding en generale preventie als functies van straffen. Dit kenmerk is te herkennen in de Aanpak Top600 omdat een deel van de maatregelen de nadruk legt op vergelding en generale preventie als functies van straffen 1
- Dit blijkt bijvoorbeeld uit de maatregel om daders snel te berechten en consequent toe te zien op de executie van straffen (pijler 1) 1

11 maximumscore 1

Pijler 1 past bij de liberale opvatting dat een overheid vooral de nadruk moet leggen op rechtshandhaving.

12 maximumscore 1

een juist antwoord bevat:

het noemen van pijler 2 / pijler 3 en een daarbij passende opvatting van de socialistische/socialdemocratische stroming over de bestrijding van criminaliteit

voorbeeld van een juist antwoord:

Pijler 3 past bij de socialistische/socialdemocratische opvatting die de nadruk legt op de mogelijkheden van preventief beleid.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

een uitleg dat er bij de behandeling van de jongeren uit de Top600 sprake is van vorming, met:

- de naam en de toepassing van een kernconcept bij het hoofdconcept vorming 1
- informatie uit tekst 6 waaruit dit kernconcept blijkt 1
- de toepassing van het hoofdconcept vorming 1
- informatie uit tekst 6 waaruit het hoofdconcept vorming blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Vorming vindt plaats door middel van (re)socialisatie omdat de behandeling onder andere gericht is op een soort (her)opvoeding. De jongeren maken zich de elementen van de dominante cultuur eigen, die nodig zijn om goed te functioneren in de samenleving 1
- Deze resocialisatie blijkt uit de behandeling in Fasehuis 't Gein waarbij ervoor gezorgd wordt dat de jongeren een dagbesteding hebben en onder andere door middel van socialevaardigheidstraining wordt geprobeerd het denkkader van de jongeren te veranderen (r. 50-54) 1
- En als er daarmee voor gezorgd wordt dat de jongeren zich gewaardeerd voelen (r. 44-45; r. 6-7) kan hun identiteit positief worden beïnvloed 1
- Daarmee is de behandeling van de jongeren gericht op het verwerven van een andere (positieve) identiteit van deze jongeren. Er is dan sprake van vorming 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

- een uitleg welke twee kernconcepten bij het hoofdconcept binding te herkennen zijn bij de behandeling van jongeren uit de Top600, met de naam en de toepassing van twee kernconcepten bij het hoofdconcept binding (per kernconcept 1 scorepunt) 2
- twee voorbeelden uit tekst 6 om de twee kernconcepten te illustreren (per kernconcept een voorbeeld, 1 scorepunt per voorbeeld) 2

voorbeeld van een juist antwoord:

- Het kernconcept groepsvorming is te herkennen: Door de behandeling van de jongeren uit de Top600 kan er sprake zijn van groepsvorming omdat er nieuwe bindingen kunnen ontstaan tussen de jongeren uit de Top600 enerzijds en andere personen uit het nieuwe netwerk anderzijds 1
- Uit tekst 6 blijkt namelijk dat met de behandeling van de jongeren wordt getracht jongeren een ander (nieuw) netwerk te bieden (r. 31-32; r. 37-47) 1
- Het kernconcept sociale cohesie is te herkennen: Door de behandeling van de jongeren uit de Top600 kan de sociale cohesie tussen deze jongeren en andere jongeren/personen toenemen als de jongeren uit de Top600 door de behandeling meer het gevoel krijgen lid te zijn van de (niet-criminele) dominante gemeenschap 1
- Uit tekst 6 blijkt namelijk dat de behandeling erop gericht is jongeren het gevoel te geven ergens bij te horen (r. 25-27) 1

15 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- de onafhankelijke variabele: het aantal jaren 'in regie'/onder de Aanpak Top600 en de afhankelijke variabele: percentage/aantal personen met een dagvaarding 1
- een beschrijving van de richting van het verband tussen de variabelen in figuur 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- onafhankelijke variabele: het aantal jaren 'in regie'/onder de Aanpak Top600
afhankelijke variabele: percentage/aantal personen met een dagvaarding 1
- Hoe langer de regieperiode, hoe kleiner het percentage/aantal personen met een dagvaarding 1

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een indicator voor het leefgebied 'gedrag op school' 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg waarom dit een goede indicator is voor problemen bij de broertjes en zusjes op dat leefgebied 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een indicator voor het leefgebied 'gedrag op school': het aantal keren dat een leerling (in een bepaalde periode) uit een les verwijderd is 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Dit is een indicator voor problemen bij de broertjes en zusjes op het leefgebied 'gedrag op school', omdat uit de les verwijderd worden, duidt op ongewenst gedrag van de leerling tijdens die les. Een leerling die bijvoorbeeld vaak uit de les verwijderd wordt, vertoont (volgens de docent/school) dus vaak ongewenst gedrag. Het aantal keren dat een leerling uit de les wordt verwijderd, is dus een indicator voor het gedrag op school van de leerling 	1

Opgave 3 Opleiding, afkomst en de kans op succes

17 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

- een citaat uit regel 1-58 van tekst 7 waaruit blijkt dat er sprake is van positieverwerving 1
- aan de hand van dit citaat een uitleg dat bij de succesvolle migrantenkinderen uit het onderzoek van Rezai sprake is van positieverwerving, met gebruik van een omschrijving van het begrip positieverwerving 1
- een citaat uit regel 1-58 van tekst 7 waaruit blijkt dat er sprake is van positietoewijzing 1
- aan de hand van dit citaat een uitleg dat bij de succesvolle migrantenkinderen uit het onderzoek van Rezai sprake is van positietoewijzing, met gebruik van een omschrijving van het begrip positietoewijzing 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 7 staat “Om mij heen zag ik migrantenkinderen die analfabete ouders hebben en goed scoren op een hbo-opleiding of op de universiteit.” (r. 5-8) 1
- Om goed te presteren op een hbo-opleiding of universiteit is een eigen inspanning van de migrantenkinderen vereist. Hier is sprake van het verkrijgen van een maatschappelijke positie door de eigen bijdrage van een persoon. Er is dus sprake van positieverwerving 1
- In tekst 7 staat “Ze wijzen erop dat in Nederland het onderwijs toegankelijk is voor iedereen.” (r. 51-53) 1
- Dat het onderwijs in Nederland toegankelijk is voor iedereen en dus ook voor hen, is een omstandigheid waar de migrantenkinderen persoonlijk niets aan kunnen of hoeven doen. Het gaat om maatschappelijke oorzaken die van buitenaf op een persoon of groep inwerken waardoor een persoon of groep op een bepaalde positie terecht komt. Er is dus sprake van positietoewijzing 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een uitleg dat uit tekst 7 blijkt dat de succesvolle migrantenkinderen uit het onderzoek over sociaal kapitaal beschikken met gebruik van een voorbeeld van sociaal kapitaal uit regel 59-90 van tekst 7 1
- een uitleg dat uit tekst 7 blijkt dat de succesvolle migrantenkinderen uit het onderzoek over cultureel kapitaal beschikken met gebruik van een voorbeeld van cultureel kapitaal uit regel 59-90 van tekst 7 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 7 staat dat succesvolle migrantenkinderen via het netwerk van 'belangrijke anderen' zoals docenten, vrienden of hoogopgeleide familieleden, een stage of eerste baan gegund wordt (r. 60-70). Zij beschikken dus over connecties/een netwerk. Dat is een voorbeeld van sociaal kapitaal 1
- Volgens Rezai hebben de succesvolle migrantenkinderen ook bepaalde kenmerken. Zo zijn zij competent, deskundig en hebben zeer goede sociale vaardigheden (r. 80-84). Dit zijn voorbeelden van cultureel kapitaal 1

19 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een verklaring voor het succes van de migrantenkinderen uit tekst 7, met een toepassing van het kernconcept acculturatie 1
- een voorbeeld uit regel 59-90 van tekst 7 waaruit het kernconcept acculturatie blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een verklaring voor het succes van de migrantenkinderen uit tekst 7 is dat deze succesvolle migrantenkinderen zich met hulp van belangrijke anderen een andere cultuur hebben eigen gemaakt dan die waarin zij zijn grootgebracht, namelijk de (sub)cultuur van de hoogopgeleiden. (Er is dus sprake van acculturatie.) 1
- In tekst 7 wordt bijvoorbeeld gesproken van 'subtiele etiquette en gewoonten' die ze overgedragen krijgen en zich eigen maken, zoals welk pak je draagt en hoe je je gedraagt in een chic restaurant (r. 71-77). Er is sprake van overdracht en verwerving van andere cultuurelementen dan die waarmee zij zijn grootgebracht 1

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een redenering dat Nederland op basis van tekst 7 als een open samenleving beschouwd kan worden omdat er sprake is van stijgen op de maatschappelijke ladder tussen twee generaties, met informatie uit tekst 7 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een juist gebruik van een omschrijving van het begrip sociale mobiliteit binnen deze context 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Nederland kan op basis van tekst 7 als een open samenleving worden beschouwd, want uit tekst 7 blijkt dat het voor de migrantenkinderen mogelijk is om te stijgen op de maatschappelijke ladder 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Zij bereiken een hogere maatschappelijke positie dan hun ouders hebben. Deze opwaartse sociale mobiliteit ten opzichte van de vorige generatie kenmerkt een open samenleving 	1
21	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	<ul style="list-style-type: none"> • een voorbeeld van een naturefactor uit regel 23-58 van tekst 7 die volgens de ouders invloed heeft op het mogelijke succes van hun kinderen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • een voorbeeld van een nurturefactor uit regel 23-58 van tekst 7 die volgens de ouders invloed heeft op het mogelijke succes van hun kinderen 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een voorbeeld van een naturefactor die volgens de ouders invloed heeft op het mogelijke succes van hun kinderen is het hebben van de genen (om te kunnen studeren) (r. 46-48) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een voorbeeld van een nurturefactor die volgens de ouders invloed heeft op het mogelijke succes van hun kinderen is het feit dat in Nederland het onderwijs voor iedereen toegankelijk is (r. 51-53) 	1

Opgave 4 Nationaal Kiezersonderzoek

22 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een gemeenschappelijk uitgangspunt van de VVD en D66 dat past bij hun opvatting over de rol van de overheid en dat kan verklaren dat de VVD en D66 voor kiezers samen in een keuzeset zitten 1
- een gemeenschappelijk uitgangspunt van de PvdA en de SP dat past bij hun opvatting over de rol van de overheid en dat kan verklaren dat de PvdA en de SP voor kiezers samen in een keuzeset zitten 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- een gemeenschappelijk uitgangspunt van de VVD en D66: eigen initiatief (van burgers) 1
- een gemeenschappelijk uitgangspunt van de PvdA en de SP: bevorderen van de gelijkheid tussen mensen/het bestrijden van sociale ongelijkheid 1

23 maximumscore 2

- Door de kiezer te benaderen als 'geëmancipeerde kiezer' wordt de kiezer voorgesteld als kiezer die bewuste/overwogen keuzes maakt en niet klakkeloos op dezelfde politieke partij stemt. Door de kiezer te beschouwen als 'zwevende kiezer', wordt een beeld geschapen van de kiezer als iemand die niet weloverwogen een beslissing neemt, maar van de ene partij naar de andere zweeft of kan zweven 1
- Met de keuze voor het gebruik van een van de beide benamingen (geëmancipeerde kiezer of zwevende kiezer), kies je voor een bepaald frame, een bepaalde manier waarop de kiezer wordt voorgesteld. De wijze waarop een onderwerp wordt gebracht / wordt ingekleed en uitgelegd, noemen we framing. Daarom is er in beide gevallen sprake van framing 1

24 maximumscore 1

Als veel mensen het eens zijn met deze stelling is dit een aanwijzing dat er onder de bevolking steun is voor democratisering. Kiezers krijgen dan immers meer inspraak en medezeggenschap. / Er is dan sprake van een verandering in de machtsverhoudingen in het voordeel van degenen met minder macht: de kiezers.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

- tekst 1 <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/nederlanders-zijn-een-onafhankelijk-fietsvolkje>, 18 mei 2017
- tekst 2 naar: <https://www.fietsersbond.nl/nieuws/wetenschappers-duiken-op-de-fiets>, 18 augustus 2015
- tekst 3 http://www.fietsberaad.nl/library/repository/bestanden/CROW-Fietsberaadpublicatie_Over_drukke_valt_te_twisten_22_september_2017__2_.pdf
- tekst 4 <https://www.parool.nl/amsterdam/gedeelde-ruimte-achter-cs-nu-ook-officieel-succes~a4365775>, 27 februari 2016
- tekst 5 naar: gemeente Amsterdam, 2011, Top600 informatiemap
- tekst 6 Jong aan de Amstel, Nieuwsblad over de jeugdzorg in de stadsregio Amsterdam (2014) 'Zorg dat ze een ander denkkader krijgen'
- figuur 1 en
figuur 2 Effectmonitor Top600 2016, gemeente Amsterdam, 1 februari 2017
- tekst 7 https://www.nrc.nl/nieuws/2017/11/08/het-geheim-van-migrantensucces-familie-13900551-a1580312?utm_source=NRC&utm_medium=related&utm_campaign=related2, 8 november 2017